

REDACTIA
Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL
Anstro-Ungaria:
an 20 cor pe 1/4
10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1/4 de an
2 cor. de Duminică pe an
4 coroane.
Pentru România și
Italia pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napotolază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu se
primesc.

De ce merge rău?

(*) Am vorbit în mai multe rînduri de lupta ce a început în țeara noastră între mercantiliști și agrari. Am semnalat de repetiție ori îndârjiți cu care se aruncă unii asupra altora. Zilnic ziarul agrarilor „Házánk” debitează seriile de atacuri contra mercantiliștilor, contra mercantiliștilor din țeara noastră. Curentul agrar se fortifică și din ce în ce atacurile lui devin mai violente față de — capitalismul ovricesc.

Care este atitudinea guvernărilor, în fața acestei situații?

Parte din spriginitorii guvernului sunt aderenți, sau mai bine zis spriginitori ai curentului agrar, parte au rămas fideli tradiției politice „patriotice” ovricești.

Atitudinea guvernului însă e foarte „precaută”: dl Széll pare a căuta să țină doi pepeni într'o mână.

Când vezi pericolul unei încăleări, se vede că este metoda cea mai practică, să te faci că nu vezi nimic.

Așa și guvernul, cum și adicții săi necondiționați, caută să înfațișeze lupta dintre cele două curente cu totul în altă formă și de altă dimensiune, decât cum se prezintă.

Înainte de toate, stăpânirea — după-cum a spus-o dl Hieronymi în discursul său din zilele trecute — caută să mulțamească și pe unii, și pe alții.

Și capra și varza?

Crede sau nu crede guvernul că ar fi aceasta cu puțință până la sfârșit, nu discutăm; dar' ne face impresiunea, că prin atitudinea sa el caută să-și păstreze echilibrul, pozițiunea, menajând amândouă curentele. Astfel se explică faptul că el caută ca mișcărilor să dea aparențele unei neînsemnate și trecătoare coliziuni, basate pe o falsă apreciere.

Dl Hieronymi susține că numai pentru aceea luptă unii contra altora, agrarii și mercantiliștii, pentru-că amândurora le merge rău.

Acesta este un fapt, este o constatare, care nu era de trebuință să o spună un fost ministru și un devotat absolut al guvernului Széll, căci în țara noastră, ori-cine se poate întreba desnădăjduit: dar cui îi merge bine?

Nu constatarea, ci explicarea răului, și indicarea mijloacelor mearg să saneze răul, ar fi de așteptat să se indice de devotații colaboratori ai guvernului.

Nu este în gândul nostru de a insista deastădată asupra luptei dintre cele două curente din stulul partide-

lor politice maghiare, vom indigita numai cauza pentru care le merge rău atât unora cât și altora. Pentru care tuturora le merge rău în Ungaria.

Cu ocaziunea discuțiilor asupra bugetului s'a văzut, că echilibrul financiar la noi se încheie cu excedente pe hârtie, cu deficit în practică.

Parlamentul votează legi pentru favorizarea agriculturii, ministrii umbli să spriginească industriile, etc. — dar — populațiunea se ruinează și emigrează.

Ce dovedește aceasta?

Dovedește, pe de-o parte, că spriginul și ajutorul, nu se dau cum, când și unde trebuie, pe de altă parte că, este insuficient.

Când privești însă colosala cifră a sumarului bugetului, te întrebă cu mirare cum se poate ca acea sumă să nu fie suficientă pentru gospodăria statului? Nedumerirea îți va trece, îndată ce vei examina rubricile cheltuielilor.

Nu în interesul bine înțeles al țării și al locuitorilor se cheltuiește, ci absoarbe molohul maghiarisării cantități enorme din vistieria țării, la picioarele idolului maghiarisării se depune aurul și sudoarea milioanele de cetățeni.

Pentru aceea le merge rău tuturora, pentru aceea și cei în parte favorizați năvălesc acum unii asupra altora, mercantiliștii și agrarii...

Va reușiți dl Széll să împăce pe toți? Credem că i-ar servi mult de-a îndruma lucrurile spre calea îmbunătățirii dacă înloc de a fi matador al șovinismului și-ar împlini rolul de legatar al moștenirii politice alui Deak.

Simplificarea administrațiunii. După-cum raportează foile maghiare, în secția codificatoare din ministerul unguresc de interne acum se adună materialul pentru proiectul de lege despre simplificarea administrațiunii țării. Proiectul acesta la a cărui alcătuire au conlucrat și mai mulți deputați, va fi gata în luna lui Ianuarie, când prim-ministrul Széll îl va prezenta camerei, astfel, că el va trece prin dezbateri încă în actuala sesiune parlamentară.

Bate în retragere. „Magyarország” se ocupă la loc de frunte de chestia flumană, din incidentul tratărilor primului ministru Széll cu Meyländer, șeful autonomiștilor, care de câteva zile se găsește la Budapesta.

Ne place să reproducem oare-cari declarațiuni ale numitului ziar, destul de apropiat în timpul din urmă de cercurile conducătoare, pentru a lăvedea succesul luptei fără regret a Italianilor din Fiume:

„A opti ca în Fiume limba de administrație să fie cea italiană, ar însemna să

mână șovinismul până la nebunie. Pentru că acolo maghiarimea este numai un strop, pe mare. pe când elementul italian este o cetate puternică, care asigură pentru națiunea maghiară acea însemnată pozițiune”.

Alkotmány, în nume ul său din urmă, face următoarea spirituală expunere: „Societatea școlară maghiară a adresat o petiție parlamentului, prin care cere modificarea și executarea cât mai grabnică a art. IV din legea numirii comunelor din 1898; o modificare în sensul, ca în Ungaria toate numirile de localități cari, sînd străine, să nu poată avea nume decât numai ungureștele sunător. Noi credem că on. casă va pune la dosar această cerere, pentru că a da nume maghiare localităților săsești, valahe și sârb-ști, și loca înaintea de alegeri, isbește în interesul partidului liberal și în politica de ingerințe electorale”.

Din Dietă.

În ședința de Luni (10 l. c. n.) a camerei deputaților s'a început dezbaterile asupra proiectului de lege al indemnitații, adică cererea înouințării dela Dietă a cheltuielilor statului pe cele dintăiu trei luni ale anului 1901. Dezbaterile a fost intreruptă în ședința de ieri (11 l. c.), avînd „părîntii” patriei a se ocupa de câte-va proiecte croate, între cari ca mai însemnat s'a prezentat proiectul despre provizoriul financiar al Croației. Singuri Kossuth Ferencz și Barta Ödön s'au răsboit puțin cu ministrul de finanțe Lukács, care însă i-a liniștit și pe ei prin expunerile sale, și proiectele croate au fost primite de cameră nemodificate.

Pentru ședința de azi, 12 Decembrie, a rămas să se discute afacerea procesului de presă, intentat în contra foii socialiste „Népszava”, care atacase cu asprime pe membrii guvernului; ear' după asta se va continua dezbaterile asupra indemnitații.

Alegerile din Austria și Maghiarii.

„Budapești Hirlap” în numărul său dela 8 Dec. dă părerea unui „bărbat de stat de lăutăl rang”, asupra situației din Austria cu privire la raporturile cu Ungaria, ce ar avea să urmeze în diferitele cazuri, după rezultatele alegerilor parlamentare în jumătatea de peste Leitha a monarhiei.

Estă acele păreri:

E cu puțință, ca ministrul president să-și poată compune un parlament, care îi va alege delegațiunea și îi va vota cuota; poate chiar și reforma apărării naționale. ridicarea numărului recrutoilor, revizuirea listei civile și ridicarea cheltuielilor curții; chestiunea sporirii marinei însă abia va mai putea fi pusă în dezbateri. Pentru politica maghiară ar fi bine dacă dl Körber ar avea succese parlamentare, pentru-că în acel caz nu ar arde peste luptele electorale din anul viitor chestiunea reorganizării monarhiei, din criza constituțională, pentru întocmirea unei noi stări constituționale. Dacă silințele lui Körber nu vor avea succes, opinia publică maghiară ar fi surprinsă nepregătită,

ceea-ce ar fi un lucru fatal, deoarece ce nici politicianii nici autoritățile de drept public nu au căntărit în deajuns marea chestiune a crizei constituționale, astfel că cetățenii alegători sunt absolut neorientați. Rezolvarea crizei fără îndoială ar provoca un conflict furtunos între guvernele austriece și ungureșce, ar țîri în luptă și pe ministrii comuni, ar provoca războiul între partidele maghiare, care ar fulgera și ar răsuna la alegerile din Maiu sau Iunie. Păuș acum cunoșc numai trei opinii pentru cazul unei crize constituționale. Una este a lui Kossuth Ferencz care cu destulă precizie vrea să tragă consecințele uniunii personale. Ca aceasta să se poată realiza ar trebui să se întempe sus o mare schimbare. Nu este cu neputință ca forța împregiurării să siliească și puterile de dincolo spre această cale. Dar' cine cunoaște aerul Burghului va considera mai îngrabă de posibil ca și Austria să fie guvernată din cetatea Budai pe bazele lui Báffy să l vadă cu faimoșii lui preșid-rii electorali guvernatori ai părților de nord, decât să creadă că s'ar admite să se slăbească firele cari țin la oală cele două state ale monarhiei. A doua opinie este a lui Széll Kálmán, care crede că fără înlăturarea constituției dela 67 se poate susține un mod provizoriu pentru regularea pe cale constituțională a afacerilor comune. Cred că opinia lui Szilágyi Des-ó este opusă acesteia. El pentru afacerile comune cere necondiționat conlucarea reprezentanțelor austriece și ungare până atîm pe baza articolului XII din 1867 Horvátsky Nándor nu numai că își are părerea sa dar' are chiar un proiect specificat în această privință; nici un balaur însă nu păzește așa de bine țeara zinelor din poartă, cum își păzește el cutia biroului. Ar fi foarte de dorit ca Dr. Körber să poată duce popoarele Austriei la o liniște, odihnă, cel puțin până atunci până când în cercurile maghiare își vor isprăvi ale lor hărțuiri alergătorii după mandate.

Situația în România.

Ziarele maghiare cari au apărut azi dimineața, pe baza unei telegrame ce li-a venit din București, aduc știrea, că situația actualului guvern este foarte slabă și se așteaptă în fiecare zi să izbucnească o criză.

Cauza crizei ar fi îndeosebi situația financiară precară. Deficitul cu care se încheie anul financiar este de 35 milioane.

Guvernul se află în mare strîmtoare în privința ameliiorării situației financiare a țării.

S'a adăugat la aceasta agitația ce s'a pornit în chestia bătailor ce au suferit țeranii revoltați în privința legii privilegiate la taxa pe țuică. În plin parlament dl Paladi, național-liberal, a dovedit că sătenii au fost torturați din porunca generalului Comăneanu, ear ministrul de justiție Maiorescu și cel de războiu Lahovary au recunoscut că da, țeranilor li s'a aplicat bătaie, ca corecție însă.

Cum bătaia nu este permisă de legi sub nici o formă, declarația miniștrilor a provocat mare resens în țeară și pe tema asta se prevedea mari agitațiuni.

Alegerile parțiale de Duminică se explică și ele tot în defavorul guvernului.

La T. Severin (Mehedinj) a fost ales senator, la col. I, dl D. Sturdza fără să aibă măcar contra candidat. La R. Vilcea a reușit tot un național-liberal, dl Al. Crăsnaru, care avusese contra candidat pe generalul Algiu, conservator, fost prefect de poliție în București.

Nu știm întru cât telegramele dela București sunt conforme situației, vedem însă din ziarele ce ne sosesc că guvernul Carp luptă cu greutatea mari.]

Un răspuns.

D. St. C. Pop scrie în „Tribuna” dela 11 Dec.:

„Domnul protopop Moisa Bocșan m'a incredințat cu apărarea d-sale în cauza disciplinară, care decurge înaintea consistoriului gr.-or. din Arad contra d-sale.

Această împrejurare a fost destul motiv, ca „Nenea” să se năpustească asupra mea, batjocorindu-mă și calumniându-mă în cel mai infernal mod.

În chestii personale nu bucuras re-curg la ospitalitatea jurnalelor, de oare-ce acele le isprăvesc de regulă pe cale foarte scurtă, de altă parte însă am fost și sunt de părere, că coloanele acelor sunt exclusiv de a promova și servi binele public.

Dacă totuși vă rog să binevoiți a da loc acestor rinduri în preșutul d-voastre ziar, o fac pentru a-mi apăra poziția mea ca Român în viața noastră publică națională.”

Articolul lui Nenea s'a publicat în „Tribuna Poporului” n-rul 215. În el suntem învinuși că am atacat poziția politică a d-lui avocat.

Din parte-ne ținem să constatăm următoarele:

Toamal poziția politică ce dl Pop a avut în trecut și firea sa intransigentă ce arătase în atâtea ocazii, ne a pus în mirare când l'am văzut apărând pe cel mai urgisit dintre Români cărți servese altarului. Doar însuși dl Pop l'a apostrofat mai violent nu toamal de mult, în adunarea congregației comitatului Arad atât pe protopopul Bocșan cât și pe fiul său Sever, cari de când sunt, la toate ocaziunile, tot cu stăpânirea au votat. D. Pop va ști și cazul, când d-sa, alături de noi, apăra în congregația biserica română atacată, ear ca să ne replice se ridicase chiar Sever Bocșan, care a și ajuns astfel solgăbirău.

Și toamal pentru-că într'adevăr, în trecut d. Pop s'a distins apărând Românii persecutați de procurorul maghiar, publiciști luați la goană pentru Românismul lor, ni-a venit ciudat să-l vedem acum apărând pe

urgisitul Bocșan, în contra cui? În contra consistoriului, în care sunt cei mai distinși bărbați alături de cari a luptat și d. Pop în vremurile, nu toamal depărtate, de înălțare națională.

Noi suntem siguri, că punându-i-se întrebarea, pe oare și conștiință: merită Bocșan să fie în capul unui tract protopopesc, d. Pop numai negativ ar răspunde.

De altminteri dacă d. Pop ține să se pertracteze în public procesul cum și de ce s'a despărțit d-sa de noi toți cari am fondat acest ziar și am luptat pentru dărâmarea sistemului mefianist, pe care d. Pop îl condamnase și d sa în chipul cel mai strășnic, n'are de cât să continue cu scrisorile sale în „Tribuna”. Il prevenim însă, că și Daiannu a pierdut partida când contra actualului episcop al Aradului susținea pe Hamsea, prezentându-l ca pe candidatul comitetului (?) național. N'a putut Daiannu să convingă pe nimeni că Hamsea este naționalist; tot așa, greșit îl va fi și d-lui Pop să dovedească, chiar în „Tribuna”, că d nil Hamsea, Teodor și Dori Popescu, Bocșăneștii, cu cari întreține azi relațiuni intime și al căror avocat este, își iubesc neamul mai mult și sunt naționaliști mai buni de cât se membru clubului comitatens din Arad, cari fac politica pe care o preconizăm și noi, fie membrii consistoriului aradan, împotriva căruia d. Pop duce luptă crâncenă întru a rehabilita pe un om pe socoteala căruia mai mult d. Pop a strigat.

Dacă e vorba deci ca „oamenii de bine”, la considerarea cărora se provoacă d. Pop, să judece în această afacere, trebuie să se aibă în vedere și faptele mai sus amintite de noi.

Și încă ceva: ce tot vorbește d. Pop că cei din „aula episcopescă” își „denunță preoții” și „își vind secretele presei streine”, când doar e lucru știut: o hotărâre a consistoriului, cum a fost și suspendarea lui Bocșan, nu poate fi secret, doar ea s'a publicat în foaia oficială a Dieceșii și în ziarul nostru cu patru zile înainte de a se scrie ceva în ziarele maghiare.

Este deci ce desevăgire gratuită acuzarea „că chiar aula episcopescă recurge la astfel de mijloace nepermise și oprite prin sfintele canoane”, comunicând adică presei maghiare știrea despre suspendarea protopopului Bocșan.

De altminteri chiar în urma epistolei d lui Pop, dl Iancu Ștefanuș, secretar consistorial, ne reamintea și ne autoriza a spune următoarele: dl Stauber, redactorul responsabil al ziarului „Arad Közlöny” i-a declarat că dl St. C. Pop a dus decizia de suspendare, tradus în ungurește, spre publicarea ziarului unguresc.

„Nenea” se poate simți deci dispensat ca să replice d lui Pop. Din parte-ne,

privitor la „Nenea”, observăm numai atâtea: dl Pop știe bine că „Nenea” nu poate fi o „existență catilinară” și noi îl asigurăm că sub pseudonimul „Nenea” a scris un bărbat fruntas între Români din acest comitat. De altfel nu importă cine scrie, ci întru cât cele afirmate se sprigină pe vre o mărturie.

Nu a fost apoi dl Pop cu nimic invinuit în ceea-ce privește trecutul d-sale, când „representanța autorizată a poporului român” i-a încredințat „insemnate afaceri naționale”.

Întrebăm însă pe dl Pop: cum se poartă cu demnitatea din trecut atitudinea d-sale de azi, când iese în public alături de Bocșan, înălțat până în al șeptelea cer de presa maghiară și a căruia apărare în fișica temjoreană o face un individ despre care dl Pop știe bine, că înadevăr este o existență catilinară?

Noi am înțelege ca dl Pop să-și pretindă, față de Românimea întreagă chiar, rolul de naționalist puritan și intransigent... Un Ștefan C. Pop memorandist însă, în toată viața ce și-ales de când s'a despărțit de noi, este ce ne place a crede că cu vremea și d sa va regreta. Pentru că în aceste părți, și ori unde, desigur că nu ajutat de Bocșan ori Hamsea va apăra cauza națională, ci la fapte naționale ne va vedea pe noi toți, pe cât și-a părăsit acum rezerva să ne combată.

ȘOAPTE

Lacrimi.

Când plâng, a mele lacrimi
Se varsă pe hârtie,
Ear durul și durerea
Se face poezie.

Și n'am nimic în lume
Mai drag și scump să mi fie,
Ca lacrimile mele
Versate pe hârtie.

Maria Cioban.

Bülow și chestia Transvaalului.

În ședința de luni (10 l. c.) a Reichstagului german, cancelarul imperiului, contele Bülow a răspuns interogațiilor ce i-se făcuseră, în chestia neprimirii lui Krüger de împăratul Wilhelm.

Răspunsul cancelarului a produs mare senzație în toate țările, ear între Germanii și în Angliera cea mai deplină mulțumire.

Eată, în resumat, răspunsul contelui Bülow:

Nu mă voiu estinde asupra tuturor chestiilor ce mi se pun, dar sunt recunoscător antevorbitorilor, că mi au dat prilejul să mă pronunț asupra călătoriei președintelui Krüger și asupra atitudinii noastre față de războiul sud-african.

Noi am regretat sincer izbucnirea războiului între Anglia și republicele Africe de-sud. Războiul acesta a atins și interese importante germane. Capitalul nostru și Africa-sudică se urcă la auto și auto de oare. Noi dela început am făcut tot posibilul, ca să împiedecăm izbucnirea războiului și n'am lăsat să aibă nimeni îndoieli în cele două republice, nici în Europa spre starea lucrurilor de acolo și despre neutralitatea noastră. Cu toate acestea, încă în luna 1899 prin guvernul Holandez am recomandat președintelui Krüger să ceară intervenția împăcătoare. Răspunsul a fost, că președintele Krüger nu încă potrivit momentul pentru a primi intervenția ce i se imbiase din partea Statelor-Unite americane. Când apoi, după timp oare-care, Krüger însuși a încercat cooperarea intervenția, — atunci deja erau extrem de agitate. Atunci noi, guvernul german și guvernul olandez, am cercat odată — guvernul german pentru ultim oară — și am reușit astfel: guvernul german este convins, că ori ce pas făcut în o mare putere, — în acest moment ar fi critic, fără rezultat, și pentru cele două republice foarte periculos. Din acestea e evident, că nouă nici o imputare nu poate face nici pentru izbucnirea războiului nici pentru scurta republicelor sud-africane. Noi nu puteam să ne lășăm strinși cu deoare-ce ast Burilor nu li-ar fi folosit nouă ni-ar fi stricat.

Când ideea de intervenție a Americii numai în formă tăcută a străbătut în Angliera, — guvernul englez a respins această categorie, în mod oficial intervenția dacă ea are ca urmare un eșec diplomatic poate deveni conflict războinic.

Vorbind apoi de convorbirea ce Krüger a avut zilele trecute cu ministrul de externe francez Delcassé și având știre despre răspunsul corect diplomatic, ce ministrul francez a dat în chestia războiului Transvaalului cancelarul Bülow continuă: Pe lângă sentimentul uman față de soarta războiului pe lângă toată stima față de personalitatea omenească, față de curajul și de măreț încrederea în Dumnezeu: — eu, ministrul de externe și cancelarul imperiului care, în chestii de politică externă, trebuie să aibă și inima, numai aceea care să i spun președintelui Krüger, ce i-a spus în Paris și ceea ce deja în primăvara

Din jurnalul unui călător siberian.

(Continuare.)

— Nu, nu, — răspunde bătrânul, — îl cunosc eu. E un prostălu și asemenea oameni ne trebuiesc. De Kusma trebuie să ne scăpăm, altfel ne mai face vre-o poznă.

„Incepură să mă strige: — Feodor, Feodor!”

„Eu n'aveam curaj să răspund și tăceam.

„Atunci bătrânul veni în șură și boj-băind pe întunec, mă găsi. — Scoală, Feodor! — șise el prietenește. — Ai dormit bine? — adăose el încodindu-mă.

— Da, — răspunsei eu clănțănind din dinți de mi-se părea că-mi îngheață sângele în vine.

— A venit vremea, — zise el. — Adu-ți bine aminte, ce și-am spus odată. Până una-alta însă, pune călă trăsura, dar iute. Călătorii sunt grăbiți.

„Făcut ce-mi zise, pe când inima-mi bătea cu putere și mi-se părea că-s prada unui vis grosav.

„Și bătrânul punea, cum văzui mai pe urmă, șoaia pe calul său, un sur mărunt, care-l asculta ca un cățel. Cu o mână punea șoaia. Pe urmă încălecă, șopti ceva la urechea calului, care-l duse pe poartă afară. În vremea asta și eu eram gata și-mi scosei călă afară. Cum mă uitam în depărtare, văzui pe bătrân intrând în pădure. Luna nu răsărise încă, ce l dreptul, dar eu tot îl puteam vedea. El se pierdu în pădure și eu resuflai mai ușurat.

„Trăsei la scară și fui chemat în casă de drumeți: o femeie tină cu trei copii, care de care mai mic. Cel mai mare putea să aibă patru ani, cel mai mic poate doi.

— În cotro te duce piassa cea rea, nenorocito? gândiam eu, — aici, în pustietatea asta fără sprijin bărbătesc?

„Femeea era prietenoasă, tăcută. Ea mă chemă la masă, îmi turnă ceaiul și mă întrebă cum e pe aici, prin partea locului, dacă nu se întâmplă hoții și alte lucruri.

— Eu n'am auzit nimic despre așa ceva, — răspunsei eu cuprins de milă pentru dînsa, căci, se vedea că-i era frică. Și cum să nu-i fie? Avea mult bagaj și mergea cu poșta de mare înțeață, singură, cu trei copii. Inima de mamă presimțea nenorocirea ce o așteaptă.

„Ne suirăm în trăsura și plecăm. Să fi fost ca la vre-o două ceasuri înainte de răsăritul soarelui. Eșirăm la drumul cel mare, cam la vre o verstă depărtare, când văzui că totde-odată, calul dela hulube se cam sperie și sări în lături. Ce-i asta? — gândii eu. Oprit călă și mă uitai în prejuri. Kusma eși din tușă. El se așeză de-o parte pe drum dând din mână și bodogăniind ceva pentru sine. Doamne, păzește-ne! — gândii eu și un fior mă trecu, pe când femeea ședea galbenă în trăsura. Copiii dormiau, numai dînsa era trează și cu lacrimile în ochi. Plângea...

— Mă tem de voi toți! — strigă ea deodată.

— Dumnezeu e eu tine, draga mea. Dar ce sunt eu, sunt oare hoț? De ce n'ai ramas aici peste noapte?

— Acolo era și mai rău. Birjarul de mai înainte îmi făgăduise să mă ducă într'un sat peste noapte; când colo mă duse în pădure, în bordeiul acesta de harabagiu. Și bătrânul acela avea niște ochi așa de grosavi! — zise femeea.

— Ce să mă fac eu acuma? — gândiam eu. Să întorc, ori să merg mai departe? — Întrebat încercând în zadar s'o linițesc. Și era aproape de noi, înainte vă-

găuna „Degetul dracului”. Când văzui mă molipsisem și eu de spaima ei, și printre lacrimi.

— Ei, șezi colo pe capra ta, nu vreau cu nici un preț — acolo e gura. Mai bine merg eu tine; tu ai ochi curzi.

„Acum oamenii se tem de mine și zic „ucigașul”; dar pe atunci n'aveam pata asta a lui Cain pe frunte.

„Zimbetul ei mă îmbărbăta de mine. Mă suii pe capră.

— Haide, zise ea, — mă ne ocaz uritul vorbind. Mă întrebă de treburile de viața mea și-mi povesti despre bărbatul său, că se duce la dînsul. El fost surghiunit, ar fi fiind bogat.

— Și tu stai, se vede, de mult hangii tîi, ești poate slugă la dînsii?

— Da, slujesc, dar de puțină vreme — răspunsei eu.

— Ce fel de oameni sunt ei?

— Cine știe? — zisei eu, — sunt smeriți, nu fumează, nu beau țuică.

— Astea toate, — zise ea, — lucruri de a doua mână.

— Dar cum să trăiești altfel? — trebai eu, pentru că vedeam că femeea cu minte și nădărdiam că poate ea să arăta calea cea bună.

deputațiunii bure profunzindeni la Paris Washington și la Petersburg, că adocă: încetarea înfricoșatei vârsări de dar' că altă intervenție, decât o rezoluție pacifică cu învoirea Angliei, din o parte n'a fost pusă în perspectivă. În silele din urmă s'a discutat în mod pasionat în presă și în adunări pu- reportul nostru cu Eugiterra. Eu declar, față de Anglia noi stăm cu desăvârșire independenți. Nici cu un fir de păr nu sun- cal avisați la Anglia, decât cum ea față de noi; dar suntem gata să trăim ea în pace, în prietenie și în bună în- țare pe temeiul deplinei egalități reci- A atrage asupra-ne, fără trebuință, minuirea permanentă a vre-unui marf pu- ar fi o greșeală politică, o nebulie, care eu nu iau răspunderea. Ca pre- nădeni, noi și în Africa sudică vom apăra rețele germane, interes-le politice și eco- nica ale Germaniei. A scoate însă pen- alți castanele din foc și a ne lăsa prin împing' înainte, nu e datoria noastră; a fost o mare greșală. Câtă vreme eu stau acest loc, nu-mi este permis să mă las acest loc, nu-mi este permis să mă las gndus de sentimente și de pomicile opi- publico, ci au să mă conducă exclusiv și fi interesele permanente ale națiunii, și deștea imi demarcă acea atitudine de sine ditoare, pacifică și neutrală, care o urmă- de turburările din Africa sudică.

Noutăți

Arad, 12 Decembrie n. 1900.

Jidovi în contra Ungurilor. Incep patrioții tot mai mult a se convinge de prietenia intimă a Ovreilor. Un nou cas a petrecut acum de curând în Miskolcs. „Szabad-ság” deaceo spune, într'un număr din urmă, că ovreismul mișcolțan și a făcut o nouă sinagogă. Cu acest privilegiu Ovreii au divizat la două tabere — pe chestia limbii. Uoil vor să introducă în noua sinagogă limba maghiară, ear majoritatea lor, condusă de Prince Jakab și Fürst Jónas, pretinde cu tărie: limba germană. Adunați la stat asupra chestiei, majoritatea Jidovilor a strigat cu glas tare și din basarele limbii: „Jos cu limba maghiară! Nu sa ferim în biserică vorba ungurească!”

Interesant, că dintre toate foile maghiare, singură „A kotmány” îndrăznește, și ea ascuns între știrile zilei, să reproducă comunicatul lui „Szabad-ság”. Ear majoritatea Ovreilor din Miskolcs — tac și fac: Demonstrații cu tărie, și nu vor să știe de toată sinagoga, decât va fi să între în ea vorbă

— Știi ceti — întrebă ea.
 — Puțin.
 „Care-i porunca cea mai mare în bibliie?”
 — Dragostea.
 — Da, — zise ea, — și mai departe scrie: Nici o dragoste nu e mai presus de cât când îți dai viața pentru aproapele tău”. Asta-i chiar toată legea. Afară de asta, îți mai trebuie minte ca să deosebești binele de rău. Rachin și tutunul sunt niște fleacuri, numai arătări pe dinafară.
 — Da, tu ai dreptate, — zise eu, — deși oare-care asprime nu strică, pentru ca omul să nu fie reafățat.
 „Așa merșerăm tot vorbind, fără grabă, ajunserăm în pădure și la apă, peste care este un pod plutitor. Rîul pe vreme de secetă este îngust, așa că nici n'ai nevoie de podar. Copiii se deșteptaseră și se uitau în prejur. Pădurea și copacii ei șoptiau și foseau de asupra noastră. Copiii priviau mi-rați împrejur.
 „Abia intraserăm ear în pădure, când parcă mă lovi ear un trăsnet: dinaintea noastră, pe drum, tropăia ceva. Nu puteam, ce i dreptul, să deosebesc bine, dar mi-se părură că e surul ciungului. Credeam că înima nu-mi mai bate. Ce căuta bătrânul aici și

ungurească. — Unde-s patrioții cu epiteta „trădători de patrie”? Au amuțit acum cu toții? A, da: Jidanii „doar” prietenii Maghiarilor!

Nestorul oficerilor din lume. Amiralul rus Longin Gaidin-Longirovici este cel mai bătrân oficer nu numai în armata rusă, ci, fără îndoială, în toată lumea. Tocmai zilele trecute și-a sărbătorit jubileul carierei sale militare de 80 ani. Înainte de asta cu optzeci de ani, în vârstă de 14 ani a eșit ca sublocotenent din școala militară, și de atunci servește deja sub al cincea țar. E un soldat foarte bun și a excelat în mulțime de războaie; ba după lupta dela Taverin, Rușii l-au sărbătorit ca pe eroul lor național. Și azi puterea intelectuală și trupească îl ajută încă la învîrtirea cu dibăcie a spadei pentru mărirea și gloria patriei sale puternice.

Alegeri congregaționale. Ni-se scrie, că Luul s'au făcut alegeri de membri în congregația comitatului Arad în mai multe cercuri devenite vacante. Astfel: în Șiria-maghiară din 199 voturi date, dl Ioan Petran, profesor la Arad, a întrunit 162 voturi, dl Traian Terebenț, paroch în Galșa, 121 și notarul I. Zorăd a obținut numai 84 voturi. Au fost ales deci: I Petran și Tr. Terebenț. Notăm însă, că dl I. Petran a fost luat în combinație și la adversari, numai ca să răzbească cu notarul Zorăd, dar n'au reușit. — În Pâncota a fost ales dl Simenu Buda cu 119 voturi față de boierul Dr. Tagányi dăndor, care a obținut abia 8 voturi. — În Bărzava s'a ales Posevitz-Guez av, spîșter în Pâncota.
 Foile maghiare locale sunt informate, că alegerea dela Șiria va fi protestată.

Sedința scaunului protopresbiterial din Arad. Kri, 28 Nov. (11 Dec.) s'au întrunit în sedință membrii scaunului protopresbiterial din Arad, sub presiul admini-stratorului protopopesc Iancu Ștefanuț, cea dintăiu sedință în anul 1900, deși Statutul organic prescrie ținerea sedințelor în fiecare lună odată. Cu această ocaziune admini-stratorul protopopesc a salutată pe membrii scaunului, și arătând că este conștiu de îndatoririle ce i-se impun prin oficiul său, cere concursul membrilor scaunului, întru rezolvarea chestiunilor de competența scaunului. D-sa accentuează, că este dorința atât a forurilor superioare, cât și a opiniei publice, ca respectate să fie dispozițiunile legale, și atrage atențiunea tuturor asupra acestor postulate. La ordinea zilei a fost alegerea de notar scaunul, care lăc dela moartea răposatului Ioan Ciocara n'a fost îndeplinit S'a ales membrul ordinar, Dr. Dimitrie Barbu, paroch în Pecica. A urmat examinarea actelor despre alegerea preotului Sava Tămădăan la vacanta parochie din Pecica Română, alegere atacată prin protest. Afând scaunul actele în ordine ear protestul lipsit de dovezi, a ratificat alegerea. La ordinea zilei au mai fost: alegerea clericului absolutent Ioan Morariu, pentru parochia vacantă din Miclăca, care asemenea o fost atacată prin protest. Sub-

pentru ce-mi adusese tocmai azi aminte de jurământul meu? De ce nu mai de mult? Asta nu era a bine. Chibzuiam: mă apucă o frică de bătrân. Mai înainte îl iubiam, acumă mă toeam de el, când mă gândiam la ochii lui.
 „Amuții. Nu mă gândiam la nimic; nu auziam nimic. Femeea mai întrebă odată, de două ori; fiind că eu tăceam, amuți și ea și ședea colo, sărmana, tăcută, galbina ca moartea.
 „Drumul se strîmță; era locul cel mai întunecos din pădure. Și în sufletul meu era întunerec — mai întunerec decât noaptea. Ședeam pe capră nemișcat, tăcut. Căi cunosteau drumul și mergeau fără ca eu să-i măn, mereu-mereu ne apropiam de locul, pe care și l-am arstat adineori.
 „Eram acolo — tocmai se opri în mijlocul drumului surul bătrânului, el călare, cu niște ochi ce ardeau ca doi cărbuni aprinși. Hașurile lui căzură din mână. Căi merșeră până lângă sur și se opriră singuri.
 După: Vladimir Korolenko.
 (Va urma).

versând momente mai grave contra acestel alegeri, s'a ordonat cercetare, ear efectuirea cercetării a fost încredințată administratorului protopopesc.

Răscoală în tren spre Siberia. Zilele trecute trenul siberian ducea cu sine din Rusia mulțime de osândiți la muncă silnică în Siberia. Pe drum, aproape de gara Tichita, când trenul trecea printr'un tunel, osândiții s'au răscolat în contra ostașilor păzitori și i-au trântit la pământ. Osândiții au voit să ia dela ostași armele și apoi să jăfuiască pe pasageri. În momentul critic însă s'a auzit șgomot din vagonul vecin și numai decât s'a dat alarmă. Trenul s'a oprit, ear soldații, cari erau aruncați la pământ, au fost liberați. Osândiții n'au putut să-și ajungă scopul și abia se crede, că va scăpa vre-unul dintre ei de pedeapsa de moarte.

Poporațiunea Berlinului. În capitala Germaniei s'a făcut zilele trecute recensământul poporațiunii. După datele adunate numărul locuitorilor Berlinului este de 1,884,345. La ultimul recensământ din 1895 erau numai 1,667,304. Numărul a crescut deci în 4 ani cu: 217,041.

O fată inebunată. Din comuna Boș se anunță, că o copilă în vârstă de 19 ani de acolo, anume Ersilia Herschmann a în-bunuit zilele trecute fără veste, și în nebulie sa început să alerge debrăcată pe strădă într'un frig de 8 grade, sberând și trântind la pământ pe toți căpi înălția în cale. Omenii cu spaimă fugiau dinaintea ei, căci pe cine-l întâlnea, îl trântea de nu se mai scula. În fuga ei turbată, nenorocita fată a strebătut și în școală, unde învățătoressa i-a dat o strajnică trântea. Ear pe mai mulți școlari i-a bătut crâncen, pe alții i-a șgăriat și i-a mușcat. Nenorocita nebună numai cu mare greutate a putut fi prinsă, legată și trimisă la spitalul din Zalaegerszeg.

† Protopresbiterul Andreiu Caragea. „Deșteptarea” în numărul său de Duminecă scrie, că Joi seara spre Vineri a încetat din viață un mare și nobil suflet românesc, părintele protopresbiter Andreiu Caragea, din Lințești (în Bucovina), în vârstă de 75 ani. Născut în anul 1825 ca fiu de rezeș, răposatul și-a aștrăit studiile în Cernăuți; în anul 1852 a fost chirotonit în preot, în 1884 a fost înaintat la dignitatea de exarch, ear în 1896 la cea de protopresbiter.

Dovadă vorbitoare de tragere de inimă pentru neamul său iubit, fecitul protopresbiter Andreiu Caragea a arstat nu numai la tot privilegiul în decursul rodniciei sale vieți, ci mai ales pe patul morții, lăsând prin testament frumoasa sumă de 20 mii de coroane „Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina”.

Pe lângă aceste 20.000 coroane, lăstate prin testament Societății, decedatul a mai lăsat încă, tot a-estel societății, și părțesia la societatea tipografică bucovineană, în suma de 500 coroane; ear pentru biserică din Lințești, la al cărui altar s'a rugat printr'un lung șir de ani, a testat suma de 4000 coroane cu menire: „ca din procente să se facă an de an un parastaa pentru s'fi tu său și să se spriginească și corul plugarilor din acea comună”.

Societatea pentru cultură și literatura română din Bucovina a petrecut la locul de vecinicie odihna rămășițele pămăntene ale marelui ei binefacător Duminecă, în 9 l. e. n. cu pompă deamă de numele decedatului. Fie-i țărina ușoară și decedatul pildă de urmat să le fie urmașilor în toate zilele vieții lor.

Carnet artistic.

Craia de ghiindă, melodramă în 3 acte, de V. Leonescu.
 S'a reprezentat întâia oară în zilele acestea, pe scena Teatrului Național din București.
 Subiectul piesei este următorul: Într'un orașel de provincie trăeste o familie săracă și onestă, compusă dintr'o mamă, doi băieți, o fată și un pretins amic nedespărțit al familiei.
 Sărăcia acestei familii datează din timpul răposatului tată, care își petrecea ves-nie timpul prin cafenele, făcând politică și aspirând continuu la o slujbă din partea opoziției, pe care o glorifica în toate oca-

siunile. Se întâmplă ca guvernul să cadă. Opoziția venită la putere îl neglijează, și tatăl murește din această cauză de supărare. Situația pr cară a familiei ar fi luat o față din cele mai acute, dacă băiatul ce, mare, Costică, prin munca sa sfrugitoare nu ar fi salvat-o.
 Și jbaș la tribunalul din localitate, el reușea să su-țină pe mamă-sa, sora-sa și pe fratele său Iorgu care studia la București. Sarcina cea mai grea a familiei aceștia era însă așa zisul amic al ei, care, prin faptul că împrumutase 200 de galbeni răposatului tată, stetea pe spetele bieteii familii pe mănca-e și băutura, așteptând timpul achitărei poliției repausatului.

Cu toate greutatele ce suportă familia, ea era relativ fericită. Sosi însă un timp când familia eși din viața-i monotonă, grea și cinstită. Aceasta se datoră sosirii unei noi persoane, o damă din Capitală, tină, frumoasă, cochetă, avută, care sosise în provincie pentru a se recrea și a pune capăt unei vieți desordonate.
 Întâmplarea făcu ca această doamnă să închirieze o casă tocmai la familia în chestiune.

Dar nică și bine-voitoare cu cei din familie, ea schimbă modestul trai al acestora într'o adevărată serbătoare. Într'adevăr, noua hrășă împodobi casa lui Costică cu cele mai frumoase mobile și masa cu cele mai delicioase mănări și băuturi.

Toți se mirau și cu drept cuvînt de înțința acesti necunoscuta dame, cu care familia legase în urmă o prietenie sinceră. Îngrijirea și atențiunea necunoscutei se esfrăngea însă mai mult asupra lui Costică pe care-i iubia cu o patimă nebună.
 Lucrul acesta fu observat, dat pe față și sfrăit prin căsătoria proiectată între dăna și Costică, care la rëndul său o iubia până la adorație. Toți erau fericiți și în special amicul casei, Anghelănu care întrevedea în realizarea acestei căsătorii, speranța revindicării celor 200 de galbeni.
 În acest timp de supremă fericire pentru familie, Costică primește din partea fratelui său Iorgu, care tocmai terminase anul al III-lea de filosofie și care nu și mai văzuse familia de 3 ani, o scrisoare prin care îi comunică că va veni să-i vadă.

Bucuria produsă în urma acestei vești procură familiei o indescrribibilă fericire. În adevăr a doua zi, pe când toți erau strînși la un loc, sosește Iorgu, care beat de fericire își îmbrășeasă familia cu multă efluxiune. Costică prezintă în acest timp și pe logodnica sa. Iorgu la vederea necunoscutei dame trăsese... umit de această aparițiune! Care a fost cauza acestei tresăriri? În cursul dezvoltării evenimentelor, Iorgu reproșează fratelui său faptul, că se va căsători cu o asemenea femeie. Intre Costică și Iorgu se încinge atunci o discuție violentă. Cel din urmă îl arată că nu se poate ca după o muncă cinstită să ajungă să trăiască și să susție casa din banii necinștii ai Edmiței pe cari i-a câștigat vînturând lumea...
 În urmă, Iorgu îi mai spune că femeia pe care voește s'o facă soție, a fost amanta lui!...

Edmița, femeia pierdută, care voia să uite trecutul și să trăiască o viață cinstită se vede acum demascată! În culmea durerii pleacă îndrăst, în lumea destrăbălării, în valurile sdrumicătoare ale vieții bucu-reștene.

— „Și acum pornesc iar în lume. Mă duc iar acolo unde mi-e locul. La beutură, la petreceri, la șgomot, lângă tineretul descreștat, între trântorii desfrânați. Ha! Ha! Ha! Acolo mi-e lumea. Cu cheta într'o mână și cu paharul de sampanie în alta. Aici nu e loc pentru mine. Aici nu încap și eu!”

Ultime știri.

Noul guvern bulgar.

Sofia, 11 Dec. După multe încercări și combinațiuni guvernul bulgar s'a constituit în modul următor: Ivanciov, președinte și finanțe; generalul Petrov, interne; Toneev, externe și culte; Titarov, agricultură și comerț; Psev, instrucțiune; Dancev, justiție; Papricov-răsboiu.

Editor. Aurel Popovici Barcanu.
 Red: respuns: Ioan Russu Șirianu.

Învitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea semestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Cu condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, cari sunt cele următoare:

In Monarchie:

Pe un an . . . . . Cor. 20.—
Pe 1/2 an . . . . . „ 10.—
Pe 1/4 an . . . . . „ 5.—
Pe o lună . . . . . „ 2.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . . . franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu cor. 4 pe an, având o întindere de 8 pagine, cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii abonați sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor pentru regulata expedare a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și anumit pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima luni.

Este în interesul dlor abonați, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abonați vechi sunt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în cari li-s'a trimis „Tribuna Poporului“ până acum.

Administrația

„TRIBUNEI POPORULUI“.

Avis.

Un tinăr Român de 30 ani, cu poziție sigură, caută de soție o tinără văduvă, cu calități bune care să dispună și de 10.000 coroane avere.

Oferte serioase cu posa sub adresa „Seriosu“ Hátseg post restante.

532 1-2

Pentru băcănă firma Gustav Balaș H. Boița se caută un tinăr calif de comerciant cu etate 20—25 ani, poate afla de loc angajament. Să prefer cari cunosc și limba germană și magiară și are cunoștințe și de mărfuri mărunt și galanterie.

Tot odată poate afla loc și un învățacel.

533 1-2

Tipografia „Tribuna Poporului“ aranzată fiind cu material nou primește spre executare:

Tipărituri de bancă, Cărți, Broșuri, Ori-ce tipărituri.
Invitări la nunta, Anunțuri funebre, etc.

Cele mai moderate prețuri!!

TEE

rusescă veritabilă dela frații

POPOFF K. & C. din Moscva.

Furnisorii curților regale:

Greciei, Svediei, și Norvegiei, Belgiei și României.
Singurul deposit principal în Arad și provincie la drogăria

VOJTEK și WEISS
în ARAD.

Calități excelente în

B U M U R I

cu sticla și măsurat, deasemeni se află săpunuri, pravuri pentru dame, apă pentru dinți, perii pentru dinți, apă pentru păr și diferite miresme pentru odăi, cu cele mai moderate prețuri.

521 7-10

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățator; aprobat de Consistor ilustrată cu chărți geografice	—	—70
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul	—	1.—
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	2.—
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu,	—	80
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	2.—
6.) „Principiile politicele“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	4.—
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popoa, profesor în Brașov.	—	2.50
8.) „Răsboiul pentru neatârănare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Răsboiului	1.20	„
Prețul „Coroanei“	1.60	„
9.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secula născ. Truția	—	1.—
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu,	—	1.—
11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga.	—	8.60
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu.	—	1.60
13.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț.	—	5.—
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopol,	—	1.50
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz	—	1.20
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, pricosne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 3 coroane.	—	—

La comande să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.